

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 43/2010 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till konsumentsäkerhetslag och lag om ändring av 44 kap. 1 § i strafflagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 7 september 2010 en proposition med förslag till konsumentsäkerhetslag och lag om ändring av 44 kap. 1 § i strafflagen (RP 99/2010 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- handelsråd Ilkka Cantell, arbets- och näringsministeriet
- lagstiftningsråd Marjo Lahelma, justitieministeriet

- gruppchef Kaisa Mäntynen, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira)
- tullöverinspektör Päivi Simpanen, Tullstyrelsen
- jurist Pauliina Kanerva, Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes)
- överinspektör Kirsi Hyvönen, Regionförvaltningsverket i Södra Finland
- specialsakkunnig Tarja Hartikainen och jurist Leena Hoppu-Mäenpää, Finlands Kommunförbund
- expert Niina Harjunheimo, Finlands Näringsliv
- juridisk ombudsman Tiina Toivonen, Företagarna i Finland.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en konsumentsäkerhetslag som ska ersätta den gällande lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet. Syftet är att utveckla den allmänna lagstiftningen om konsumentsäkerhet för att såväl verksamhetsutövare som myndigheter ska ha klara bestämmelser att gå efter.

Den nya lagen ska förtydliga och förenkla begreppen. Likaså ska bestämmelserna om de administrativa tvångsmedlen i lagen och om tillsynsmyndigheternas befogenheter tydliggöras i vissa delar. Tillsynsmyndigheternas rätt att få

information ska ses över. Dessutom ska det föreskrivas att den som tillhandahåller konsumenttjänster är skyldig att göra en förhandsanmälan om sin verksamhet till tillsynsmyndigheten och upprätta ett säkerhetsdokument om sin verksamhet, om det är fråga om en tjänst som är förenad med betydande risker.

Den nya lagen avses träda i kraft ca sex månader från det att den har godkänts och blivit stadfäst. För de tjänster som tillhandahålls när lagen träder i kraft gäller skyldigheten att upprätta så-

kerhetsdokument dock först sex månader från det att lagen har trätt i kraft.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Ekonomiutskottet föreslår att lagförslagen godkänns med vissa preciseringar och ändringar av huvudsakligen teknisk natur i konsument säkerhetslagen.

Lagens syfte är att se till att konsumentvaror och konsumenttjänster är säkra. Den svarar i huvudsak mot lagen om konsumentvarors och konsumenttjänsters säkerhet som ska upphävas. De största ändringarna har att göra med konsumenttjänsters säkerhet. Innan en tjänsteleverantör börjar tillhandahålla en konsumenttjänst ska han eller hon göra en skriftlig anmälan till tillsynsmyndigheten i den kommun där tjänsten ska tillhandahållas om sådana tjänster enligt 6 § (14 punkter) som kan vara förenade med betydande risker. Anmälan ska också göras om det sker en väsentlig förändring i verksamheten eller om leverantören byts ut. Den kommunala tillsynsmyndigheten ska utan dröjsmål skicka en mottagningsanmälan till tjänsteleverantören.

En tjänsteleverantör som är skyldig att göra en anmälan ska upprätta ett säkerhetsdokument (7 §) med en plan för att identifiera faror och hantera risker och för hur det ska informeras om dem. Säkerhetsdokumentet är avsett för verksamhetsutövarens eget bruk. På begäran ska det lämnas in till tillsynsmyndigheten.

Lagens syfte är viktigt, anser ekonomiutskottet. Tjänsteleverantören ska se till att den tjänst han eller hon tillhandahåller inte medför fara för konsumenten. Trots att regeringens avsikt är att skapa en lätt modell för den nya anmälningsskyldigheten, har sakkunniga som hörts i utskottet kritiserat den för att vara för byråkratisk. En del av dem som är anmälningsskyldiga enligt konsument säkerhetslagen är anmälningsskyldiga också enligt hälsoskyddslagen (13 §) och livsmedelslagen (14 a §). I praktiken är det så att en anmälan om samma objekt ska göras till samma kommunala myndigheter med stöd av flera olika

lagar. Tillsynsmyndigheterna har olika befogenheter när det gäller anmälningar enligt olika lagar.

Det är viktigt att de skyldigheter som konsument säkerhetslagen påför en verksamhetsutövare kan tillgodoses smidigt och utan byråkrati och utan att pruta på säkerheten. Myndigheterna bör se till att anmälningar enligt olika lagar kan göras elektroniskt och utan att en och samma verksamhetsutövare behöver göra fler anmälningar till samma tillsynsmyndighet.

Enligt 3 § 3 mom. i lagförslaget ska lagen inte tillämpas på tjänster som en allmännyttig förening eller någon annan sammanslutning tillhandahåller sina medlemmar i annan verksamhet än näringsverksamhet.

Enligt motiven (s. 47) faller också tjänster som tillhandahålls dem som överväger medlemskap utanför lagens tillämpningsområde. För att undvika oklarhet konstaterar ekonomiutskottet att avgränsningen bara gäller tjänster som tillhandahålls medlemmar, som framgår av lagen och andra punkten i motiven.

Detaljmotivering

8, 13, 17, 20—24, 26, 32, 35 och 37—42 §. Säkerhetsteknikcentralen omvandlades till Säkerhets- och kemikalieverket genom en lag (1261/2010) som trädde i kraft den 1 januari 2011. En följdändring har gjorts i paragraferna ovan på grund av detta.

22 §. *Kommunens tillsynsplan.* Enligt 1 mom. ska kommunen upprätta och godkänna en plan för den regelbundna tillsynen över konsumtionsvarors och konsumtionstjänsters säkerhet.

I motiven framhålls det att man vedertaget tillämpat en arbetsfördelning enligt vilken den centrala tillsynsmyndigheten, numera Säkerhets- och kemikalieverket, utövar tillsyn huvud-

sakligen över konsumtionsvarors säkerhet och de kommunala tillsynsmyndigheterna över konsumenttjänsters säkerhet. Arbets- och näringsministeriet uppger att samma arbetsfördelning fortsatt ska följas.

Följaktligen har 1 mom. ändrats så till vida att det är kommunen som upprättar och godkänner planen för den regelbundna tillsynen över konsumentssäkerheten utan att tillsynen över konsumentvaror och konsumenttjänster nämns särskilt.

45 §. *Vite samt hot om tvångsutförande eller avbrytande.* Vid beredningen av lagförslaget delades 26 § upp i två paragrafer; 26 § om tillsyns-

myndighetens underrättelse- och uppgiftsskyldighet och 27 § om myndighetens rätt att få information. Följaktligen har 45 § 2 mom. kompletterats med en hänvisning till 27 §.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 2 utan ändringar och

godkänner lagförslag 1 med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

1.

Konsumentssäkerhetslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1—4 §
(Som i RP)

2 kap.

Verksamhetsutövarens skyldigheter

5—7 §
(Som i RP)

8 §

Underrättelse om farliga konsumtionsvaror eller konsumenttjänster

(1 mom. som i RP)

Underrättelsen enligt 1 mom. lämnas till *Säkerhets- och kemikalieverket* när det är fråga om en farlig konsumtionsvara eller en vara som används i samband med en konsumenttjänst, och till den kommunala tillsynsmyndigheten när det är fråga om en farlig konsumenttjänst.

(3 och 4 mom. som i RP)

9 §
(Som i RP)

3 kap.

Överensstämmelse med kraven

10—12 §
(Som i RP)

4 kap.

Tillsynsmyndigheter

13 §

Säkerhets- och kemikalieverket

Säkerhets- och kemikalieverket utövar tillsyn över efterlevnaden av denna lag och bestämmelser och beslut som har utfärdats med stöd av den samt planerar, styr och utvecklar övervakningen. *Säkerhets- och kemikalieverket* ska också sörja för de underrättelser till Europeiska kommissionen som avses i artikel 11 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG om allmän produktsäkerhet.

(Som i RP)

14—16 §
(Som i RP)

17 §

Skyndsamma åtgärder

(1 och 2 mom. som i RP)

Beslut enligt 35, 37 eller 38 § som tjänsteinnehavaren fattar med stöd av 1 mom. ska utan dröjsmål föreläggas *Säkerhets- och kemikalieverket* för behandling. *Säkerhets- och kemikalieverket* ska avgöra ärendet så fort som möjligt.

18 §
(Som i RP)

5 kap.

Konsumentssäkerhetstillsyn19 §
(Som i RP)

20 §

Riksomfattande övervakningsprogram

För styrning och samordning av verkställandet av tillsynen över efterlevnaden av denna lag

utarbetar *Säkerhets- och kemikalieverket* ett riksomfattande övervakningsprogram. I programmet fastställs vilka kontroller som ska utföras och kontrollfrekvenserna i fråga om olika typer av kontrollobjekt samt presenteras en riksomfattande provtagningsplan. I programmet fastställs också grunderna för riskanalys i fråga om olika typer av kontrollobjekt samt metoderna för utvärdering av genomförandet av programmet.

(2 och 3 mom. som i RP)

21 §

Regionförvaltningsverkets plan

Regionförvaltningsverket ska för fullgörandet av sina uppgifter enligt denna lag upprätta en plan som tar hänsyn till det riksomfattande övervakningsprogram som *Säkerhets- och kemikalieverket* utarbetat, och styra tillsynen till denna del.

(2 mom. som i RP)

22 §

Kommunens tillsynsplan

Kommunen ska upprätta och godkänna en plan för den regelbundna tillsynen över *konsumentssäkerheten* så att tillsynen uppfyller de allmänna kraven på tillsyn och förebygger de faror för hälsa och egendom som medförs av konsumtionsvaror och konsumenttjänster. I den kommunala tillsynsplanen ska hänsyn tas till det riksomfattande övervakningsprogram som *Säkerhets- och kemikalieverket* utarbetat. Tillsynsplanen ska ses över och behandlas i ett kommunalt kollegialt organ vid behov, men minst vart tredje år.

(2 mom. som i RP)

23 §

Tullverkets tillsynsplan

Tullverket ska för den tillsyn som det ansvarar för upprätta en plan som tar hänsyn till det riksomfattande övervakningsprogram som *Sä-*

Säkerhets- och kemikalieverket utarbetat, och styra tillsynen till denna del.

(2 mom. som i RP)

24 §

Beredskap inför exceptionella situationer

Säkerhets- och kemikalieverket ska upprätta en plan för trygghet av konsumenters och personers som kan jämföras med konsumenters liv och hälsa vid allvariga olyckor och i motsvarande exceptionella situationer.

(2 och 3 mom. som i RP)

25 §

(Som i RP)

26 §

Tillsynsmyndighetens underrättelse- och uppgiftsskyldighet

Den kommunala tillsynsmyndigheten ska underrätta *Säkerhets- och kemikalieverket* om exceptionella situationer som avses i 24 § som upptäckts samt vid behov om sådana omständigheter som uppdagats i samband med tillsynen och som kan ha betydande inverkan på konsumenters säkerhet.

Den kommunala tillsynsmyndigheten och regionförvaltningsverket ska för styrning och uppföljning av, rapportering om och statistikföring av tillsynsåtgärderna enligt denna lag på begäran och utan ersättning lämna *Säkerhets- och kemikalieverket* andra uppgifter om kontroller, tillsynsåtgärder, tillsynspersonal och avgifter samt om övervakning.

Tillsynsmyndigheten ska lämna de uppgifter som avses i 1 och 2 mom. på det sätt som *Säkerhets- och kemikalieverket* bestämmer.

(4 mom. som i RP)

27—31 §

(Som i RP)

32 §

Avgifter för kommunala tillsynsmyndigheters prestationer

(1 och 2 mom. som i RP)

Staten ersätter de kostnader kommunen orsakas av utförandet av sådana kontroller, provtagningar, undersökningar och utredningar som enligt lag utslutande hör till *Säkerhets- och kemikalieverkets* uppgifter och som *Säkerhets- och kemikalieverket* har styrt till kommunen.

33 §

(Som i RP)

6 kap.

Administrativa tvångsmedel

34 §

(Som i RP)

35 §

Temporärt förbud

(1 mom. som i RP)

Regionförvaltningsverket eller den kommunala tillsynsmyndigheten ska utan dröjsmål, dock senast sju dagar från det att beslutet om temporärt förbud fattades, överlämna ärendet till *Säkerhets- och kemikalieverket* för avgörande. *Säkerhets- och kemikalieverket* ska avgöra frågan om meddelande av förbud enligt 36 § så snart som möjligt samt för sin egen del se till att behövliga utredningar utförs utan dröjsmål.

36 §

(Som i RP)

37 §

Avbrytande av verksamheten

(1 och 2 mom. som i RP)

Regionförvaltningsverket eller den kommunala tillsynsmyndigheten ska utan dröjsmål,

dock senast sju dagar från det att beslutet om avbrytande av verksamheten fattades, överlämna ärendet till *Säkerhets- och kemikalieverket* för avgörande. *Säkerhets- och kemikalieverket* ska avgöra ärendet så snart som möjligt samt för sin egen del se till att behövliga utredningar utförs utan dröjsmål.

38 §

Tvångsutförande

(1 mom. som i RP)

Regionförvaltningsverket eller den kommunala tillsynsmyndigheten ska utan dröjsmål, dock senast sju dagar från det att beslutet om tvångsutförande fattades, överlämna ärendet till *Säkerhets- och kemikalieverket* för avgörande. *Säkerhets- och kemikalieverket* ska avgöra ärendet så snart som möjligt samt för sin egen del se till att behövliga utredningar utförs utan dröjsmål.

39 §

Exportförbud

Om en konsumtionsvara eller konsumenttjänst kan orsaka fara för hälsan på det sätt som avses i 10 § 1 mom. och faran är allvarlig, får *Säkerhets- och kemikalieverket* eller tullmyndigheten förbjuda export eller transport genom Finland av konsumtionsvaran eller en vara som används i samband med konsumenttjänsten.

Säkerhets- och kemikalieverket får meddela ett förbud enligt 1 mom. även temporärt, om det är uppenbart att konsumtionsvarorna eller de andra varor som avses i nämnda moment kan medföra omedelbar fara för hälsan.

40 §

Åläggande om förstöring

Om de förbud och ålägganden som avses i 34—39 § inte kan anses tillräckliga, får *Säkerhets- och kemikalieverket* eller tullmyndigheten eller en i 18 § avsedd annan myndighet bestämma att en vara som en verksamhetsutövare har i

sin besittning eller en vara som konsumenten har lämnat tillbaka till verksamhetsutövaren med stöd av 41 eller 42 § ska förstöras eller, om detta inte anses ändamålsenligt, besluta om andra åtgärder i fråga om varan.

41 §

Avvärjande av fara som är förknippad med en konsumtionsvara

När *Säkerhets- och kemikalieverket* eller en i 18 § avsedd annan myndighet med stöd av 36 § meddelat ett förbud i fråga om en konsumtionsvara, får den ålägga en verksamhetsutövare att i fråga om sådana konsumtionsvaror som konsumenten redan har i sin besittning vidta åtgärder för att avvärja den risk för skada som hänför sig till konsumtionsvaran och trygga konsumentens rättsliga ställning.

(2 mom. som i RP)

Säkerhets- och kemikalieverket eller en i 18 § avsedd annan myndighet får meddela ett åläggande enligt 1 mom. även om ett förbud som avses i 36 § inte kan meddelas på grund av att konsumtionsvarorna i fråga inte längre finns hos verksamhetsutövaren och det finns vägande skäl att meddela åläggandet.

42 §

Avvärjande av fara som är förknippad med en konsumenttjänst

När *Säkerhets- och kemikalieverket* eller en i 18 § avsedd annan myndighet med stöd av 36 § meddelat ett förbud i fråga om en konsumenttjänst, får den ålägga en verksamhetsutövare att i fråga om sådana konsumenttjänster som konsumenten redan förfogar över vidta åtgärder för att avvärja den risk för skada som hänför sig till konsumenttjänsten och trygga konsumentens rättsliga ställning.

(2 mom. som i RP)

Säkerhets- och kemikalieverket eller en i 18 § avsedd annan myndighet får meddela ett åläggande enligt 1 mom. även om ett förbud som avses i 36 § inte kan meddelas på grund av att kon-

sumenttjänsterna i fråga inte längre utförs av verksamhetsutövaren och det finns vägande skäl att meddela åläggandet.

43 och 44 §
(Som i RP)

45 §

*Vite samt hot om tvångsutförande eller
avbrytande*

(1 mom. som i RP)

Tillsynsmyndigheten kan förena skyldigheten att lämna uppgifter enligt 9 §, underrättelse- och uppgiftsskyldigheten enligt 26 §, *skyldigheten att lämna information och att visa upp handlingar enligt 27 §* samt ett åläggande enligt 34 § 2 mom. med vite.

(3 mom. som i RP)

7 kap.

Särskilda bestämmelser

46—52 §
(Som i RP)

8 kap.

Delegation

53 och 54 §
(Som i RP)

9 kap.

Ikraftträdande

55 §
(Som i RP)

Helsingfors den 4 februari 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Mauri Salo /cent
medl. Hannu Hoskonen /cent
Harri Jaskari /saml
Anne Kalmari /cent
Matti Kangas /vänst
Toimi Kankaanniemi /kd
Eero Lehti /saml

Päivi Lipponen /sd
Marjo Matikainen-Kallström /saml
Petteri Orpo /saml
Sirpa Paatero /sd
Oras Tynkkynen /gröna
Markku Uusipaavalniemi /saf
Ulla-Maj Wideroos /sv
ers. Antti Vuolanne /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Eelis Roikonen.